

ПІДСЕКЦІЯ ФІЛОСОФІЯ

РОЗДВОЄННЯ ОСОБИСТОСТІ, ЯК ЗАХИСНИЙ МЕХАНІЗМ

DUAL PERSONALITY AS A PROTECTIVE MECHANISM

Vasyta M.I., Assoc. Prof. Dubinina V. O.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра філософії і суспільних наук

Актуальною проблемою у наш час є тема роздвоєння особистості, як філософсько-антропологічне вчення. Перед тим, як приступити до розгляду роздвоєння особистості, ми повинні поговорити про саму особистість.

Особистість — відображення соціальної природи людини, розгляду її як індивідуальності та суб'єкта соціокультурного життя, що розкривається в контекстах соціальних відносин, спілкування і предметної діяльності, соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин. Зі слів Макса Шелера «Щоб бути особистістю, ми можемо лише збирати самих себе у буття нашої особистості, сконцентруватися до нього, проте не об'єктивувати його».

Саме остання фраза є ключовою. Об'єктивування своїх якостей, недоліків, страхів і так далі та замикання їх у собі, може породити щось значно більше ніж комплекси та секрети. Для захисту людина створює певний механізм, в образі іншої особистості.

Фактором для розвитку дисоціативного розладу являється на сам перед соціум та те, як він ставиться до людини. А П.Сорокін в своїй праці «Людина, цивілізація, суспільство» казав, що «соціальне явище є соціальний зв'язок, що має психічну природу і реалізується в свідомості індивідів. Тому із за проблемного соціального зв'язку виникають проблеми на сам перед із свідомістю людини. Людина намагається покращити становище в соціумі або вберегти себе, але боїться вирішити цю проблему сама, тому створює певний образ та наділяє його якостями, які б могли покращити ситуацію.

У 1888 році Лікарі Буррю та Бюрро публікують книгу «Варіації особистості» в якій описують випадок Луї Віве, який мав шість різних особистостей, в кожній з яких були власні паттерни м'язових скорочень та індивідуальні спогади. Спогади кожної особистості були жорстко прив'язані до певного періоду життя Луї. Як ми можемо бачити, Луї створив аж 6 абсолютно різних особистостей.

Відповідно до однієї з класифікацій, дисоціативний розлад ідентичності розглядається як тип психогенної амнезії. Посередництвом такої амнезії людина отримує можливість витіснити спогади травматичних подій або ж певного періоду життя. Таке явище називається розщепленням «я».

Це дозволяє зробити висновок, що маючи множинні особистості індивід може переживати альтернативні особистості з індивідуально різними характеристиками: такі альтернативні особистості можуть мати різний вік, психологічну стать, різний стан здоров'я, різні інтелектуальні властивості а також різний почерк.

ФЕНОМЕН «РОЗЩЕПЛЕННЯ СВІДОМОСТІ» У ФІЛОСОФІЇ І МЕДИЦИНІ

PHENOMENON OF "CONSCIOUSNESS SPLITTING" IN PHILOSOPHY AND MEDICINE

Dovhopolyu O.O., Assoc. Prof. Yushchenko Yu. P.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Кафедра філософії і суспільних наук

Поняття «розщеплення свідомості», «розщеплення особистості», «синдром множинної особистості», «роздвоєння особистості» стали досить поширеними в сучасному культурному дискурсі. Вони звучать у художніх творах Р.Л. Стівенсона, Ч. Паланіка, Д. Кіза, Т.Чейз та ін., з ним пов'язані сюжети популярних кінофільмів і серіалів. Терміни широко використовуються у філософії і соціології, психології, психіатрії та психоаналізі.

Як стверджують науковці, явище, позначуване цими поняттями, актуалізується під впливом зовнішніх детермінацій у кризові моменти соціокультурного розвитку, предикатом яких стає порушення іманентної системи цінностей, вироблених практикою людського буття. Зміни об'єктивної реальності, детерміновані розвитком інформаційного суспільства, продукують дисгармонію й перманентні психологічні стреси, травмують свідомість людини і викликають порушення психічної цілісності особистості.

Враховуючи актуальність даного питання в контексті розвитку сучасної цивілізації, коли мають місце трансформації як духовних феноменів, так і соціокультурних форм, ми мали на меті провести порівняльний аналіз розуміння феномену «розщеплення свідомості» у філософії і медицині.

У «Діагностичному та статистичному довідникові психічних розладів» (DSM-IV) феномен множинної особистості виражається через психіатричний діагноз «дисоціативний розлад ідентичності», критерії для діагностики якого зазнали критики. Вважалось, що вони не відповідають вимогам сучасної психіатричної класифікації, не ґрунтуються на таксономічному аналізі симптомів дисоціативного розладу ідентичності, описують розлад як закритий концепт, ігнорують важливі дані тощо. Досить часто виникали ситуації, коли розлад ідентичності плутали з шизофренією. У філософії дане явище розглядається через призму розуміння свідомості, не як патологічний стан, а як філософська проблема. Існує ряд підходів, методологічних засад, що дозволяють з'ясувати окремі аспекти цього феномена

(екзистенційна психологія, трансперсональна психологія, нейролінгвістичне програмування, віртуалістика тощо), окрім цього слід вказати й різні його трактування. При наявності патології розщеплення свідомості може характеризуватися втратою функцій свідомості, неможливістю нормального функціонування індивіда як істоти, наділеної свідомістю. З іншого боку, може йти мова про невтрату функцій свідомості, а про розщеплення внутрішнього «Я», яке приводить до збільшення «Я-образів».

Досліджуючи питання кризового буття людини, сучасна філософія інтегрує до різних сфер наукового знання, результатом чого є виникнення міждисциплінарних напрямків, мета яких – комплексна допомога у вирішенні проблем людського життя і здоров'я. Тому, на нашу думку, вивчення феномену розщеплення свідомості потребує саме міждисциплінарного підходу.

ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ СВІДОМОСТІ ТА МОЗКУ

PHILOSOPHICAL CONCEPTS OF CONSCIOUSNESS AND BRAIN

Yevsieiev O.S., Assoc. Prof. Dubinina V.O.

ВДНЗУ "Українська медична стоматологічна академія"

Кафедра філософії і суспільних наук

Все наше життя це робота нашого мозку. Все, що ми сприймаємо, всі наші переживання і прозріння - це робота нашого мозку. Отже, аналіз філософської проблеми взаємодії мозку та свідомості є дуже актуальним.

Вже аналіз розвитку психіки тварин показує, що рівень її розвитку, а значить, і ступінь розвиненості форм відображення є функцією складності їх поведінки, а головне – складності організації органів відображення зовнішнього світу, центральної нервової системи.

Вже те, що багатство і змістовність форм відображення пов'язані зі складністю та досконалістю нервової системи, ступенем її централізації, саме по собі підтверджує матеріалістичний тезу: свідомість це функція мозку. Проблема свідомості і мозок включає два головних аспекти. Перший – як співвідносяться явища свідомості, психічне з фізіологічними процесами в мозку. Це так звана психофізіологічна проблема. І другий аспект, тісно пов'язаний з першим - співвідношення ідеального і матеріального.

Представники вульгарного матеріалізму, відкидаючи ідеалізм, впали в іншу крайність, ототожнив свідомість і матерію, оголосивши і думку матеріальною. Так, Бюхнер, Фогт і Молешотт, вихідці з цієї школи, вважали, що мозок так само виділяє думку, як печінка – жовч. Цю позицію і в наші дні займають окремі філософи і психологи.

Дійсно, матеріалістичне розв'язання проблеми співвідношення психічного і фізіологічного полягає у визнанні психофізіологічної єдності, основу якого утворює матеріал, фізіологічний процес, а психічний, ідеальне складає його внутрішню сторону, убік відображення.

Д. І. Дубровський пропонує інформаційну модель для інтерпретації проблеми "свідомість - мозок". Свідомість – собливий тип інформації, тому відношення між матеріальним і психічним слід розглядати як відношення між носієм інформації і самою інформацією.

В інформаційній концепції свідомості прийнятним з точки зору сучасних наукових даних чином конкретизується філософське положення про первинність матеріального і нерозривному зв'язку матеріального і психічного. Саме тому інформаційну модель співвідношення свідомості і мозку з успіхом використовують не тільки філософи, а й представники конкретно-наукових дисциплін .

DEUS EX HOMINE. ЧЕЛОВЕК И ЕСТЬ БОГ?

DEUS EX HOMINE. IS MAN A GOD?

Zlenko.A.A., Assoc. Prof. Zinchenko.N.O.

ВГУЗУ "Украинская медицинская стоматологическая академия"

Кафедра философии и общественных наук

Довольно актуальною в наше время темой является приближение человека к статусу Бога, потому что планка невозможного падает с каждым днём всё ниже. Люди становятся умнее, сильнее, самоувереннее, а религия встает на второй план. Граница между Богом и человеком стирается, но люди до сих пор считают эту границу серьёзным препятствием.

Бог – это сила, создавшая и поддерживающая весь мир. Эта сила может награждать, наказывать, создавать и уничтожать. Превознесение человека на один уровень с Богом противоречит религии. Но человек создан по образу и подобию Бога, тогда почему мы не можем быть Богами, хоть и в меньших масштабах?

Основным философским течением, превозносящим человека, можно считать Экзистенциализм. Хайдеггер, Сартр и их предшественник Ницше внесли огромный вклад в осознание человеческой сущности.

«Сверхчеловека» Ницше можно считать прототипом Бога в реальном мире. Насколько сильно человек превосходил обезьяну, настолько же «Сверхчеловек» должен превосходить человека обычного. Принимая во внимание высказывание Ницше: «Человек - это канат, натянутый между животным и сверхчеловеком, - канат над бездной», можно вывести то, что человек - лишь переходный этап. Современный человек намного ближе к «Сверхчеловеку», чем к животному. В первую очередь благодаря тяге к саморазвитию. Сам по себе термин «Сверхчеловек» можно понимать как высшую ступень эволюции, нового человека, способного на великие поступки. Способного изменить ход истории и в целом поменять поколение, создать что-то новое. Добиться этого можно лишь «пройдя по человеческому канату». Существа, которые пытаются пройти по этому канату, чаще всего остаются на нём, не дойдя до «Сверхчеловека», некоторые падают на дно бездны, становясь хуже, чем звери. Те, кто приблизился к концу пути, становятся легендами.